

Pääjohtaja Erkki Liikanen

Tiedotusvälineiden johdon ja Pankkiyhdistyksen hallituksen neuvottelupäivä 24.11.2005

EUROOPAN RAHOITUSMARKKINOIDEN YHDENTYMISEN SEURAAVA VAIHE TAVOITTEENA JA HAASTEENA

Hyvät kuulijat,

haluan aluksi kiittää Suomen Pankkiyhdistystä mahdollisuudesta esiintyä neuvottelupäivillänne. On sekä miellyttävää että hyödyllistä tavata yhdellä kertaa näin edustava joukko median ja pankkien keskeisiä vaikuttajia ja keskustella siitä, miltä pankkialan nykyiset haasteet näyttävät keskuspankin näkökulmasta.

Pankkiala osana rahoitusmarkkinoita on ollut jo vuosia voimakkaiden muutosvoimien kohteena ja muutos jatkuu. Muutoksella on kolme erillistä momenttia: ensinnäkin tapahtuu valtioiden rajat ja toiseksi toimialarajat ylittävää yhdentymistä. Ja kolmanneksi tieto- ja viestintätekniikan käyttö aiheuttaa edelleen suuria muutoksia sekä jakeluverkossa että pankkien sisäisissä prosesseissa.

Yhteinen piirre näille on pyrkimys tuottavuuden ja sitä kautta kilpailukyvyyn ja kannattavuuden parantamiseen. Näiden kolmen muutostekijän lisäksi aion käsitellä myös neljättä aihepiiriä, regulaatiota, sääntelyä.

*Pankkialan
eurooppalaisen
rakennemu-
toksen on
jatkuuttava*

Pyrkimys yhä jatkuvaan rakennemuutokseen ja tuottavuuden parantamiseen pankkialalla on tervetullutta ja välttämätöntä. Euroopan talouspolitiikan tärkein haaste on maanosan taloudellisen dynamiikan elvyttäminen. Taloudelliset ja yhteiskunnalliset ongelmat, kuten työttömyys ja julkisten talouksien rahoitusongelmat johtuvat paljolti kasvudynamiikan ja investointien puutteesta. Niiden elvyttämisessä rahoitusalalla on merkittävä rooli.

Euroopan talous ei voi uudistua, elleivät myös rahoitusmarkkinat uudistu ja tehostu. Tämä ei johdu vain rahoitusalan omasta taloudellisesta painosta, vaan vielä enemmän rahoituspalveluiden ja -markkinoiden keskeisestä merkityksestä talouden toiminnan kannalta yleensä.

Tämä rooli on kahtalainen. Ensinnäkin pankeilla, pääomamarkkinoilla ja yleensä rahoitussektorilla on keskeinen rooli innovaatioiden ja uusien liikeideoiden arvioinnissa, karsimisessa ja kasvattamisessa. Näin rahoitusala huolehtii paitsi markkinoiden pyörittämisestä, se myös osallistuu talouden jatkuvaan kehittämiseen. Toiseksi maksujärjestelmä, jota pankit hoitavat, on se perusrakenne, joka voi yhdistää markkinat yhdeksi kokonaisuudeksi. Ilman hyvin toimivaa maksujärjestelmää markkinat olisivat paikallisesti, alueellisesti tai kansallisesti pirstoutuneet. Vain tehokas ja yhtenäinen maksujärjestelmä mahdollistaa laajat ja kilpailulliset markkinat.

* * *

Rahoitusmarkkinoiden kehityksellä on keskeinen merkitys koko EU-alueen talouskasvun ja vakauden kannalta

Eurooppalaisen rahoitusmarkkinapolitiikan tämänhetkinen linja korostaa markkinoiden yhdentymisen tavoitetta. Tässä on pankeille sekä haasteita että mahdollisuuksia, joita pankkien kannattaa huolella tarkastella.

Rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä ajetaan siksi, että sen on arvioitu olevan välttämätöntä Euroopan talouskasvun elvyttämiseksi. Rahoitusmarkkinoiden integraatio vauhdittaa kasvua kolmesta syystä:

- ensinnäkin investointien tuottovaatimus alenee, koska pääomaa saadaan markkinoilta halvemmalla. Tämän seurauksena investoinnit kasvavat ja työllisyys paranee.
- toiseksi kuluttajat saavat välitöntä hyötyä, kun lainojen marginaalit ja palvelumaksut laskevat kilpailun myötä, ja
- kolmanneksi rahoituspalvelujen tarjonta ja tuotevalikoima laajenee ja monipuolistuu, mikä myös alentaa rahoituskustannuksia.

Rahoitusmarkkinoiden yhentyminen tekee lisäksi euroalueen taloudesta vakaamman, sillä yhtenäiset rahoitusmarkkinat toimivat myös riskien tasaajina maiden välillä. Maakohtaisten taloudellisten vaihteluiden vaikutukset vaimeenevat ja tasoittuvat kun rahoitusvaateiden ja sijoitusten omistus ja kauppa maiden välillä laajenee ja syvenee. USA:ssa suuri osa alueille ominaisista, niin

sanotusti epäsymmetrisistä tulojen vaihtelusta tasoittuu rahoitusmarkkinoiden kautta.

Rahapolitiikalla on vielä oma erityinen intressinsä siihen, että euroalueen rahoitusmarkkinat olisivat mahdollisimman yhtenäiset. Tämä on eduksi, jotta rahapolitiikan vaikutukset eivät kohdentuisi rahaliiton eri jäsenmaihiin liian epäsymmetrisesti.

Viranomaiset ja lainsäätäjät ovat rakentaneet edellytyksiä EU:n rahoitusmarkkinoiden yhtenäistämiseksi...

Tänään meillä on yhteinen rahapolitiikka, mutta ei rahoituspalvelujen sisämarkkinoita.

* * *

Keskeinen väline yhtenäisten rahoituspalvelujen markkinoiden luomisessa on ollut vuonna 1999 hyväksytty Rahoituspalvelujen toimintasuunnitelma (FSAP). Sen tueksi valvontaa harmonisoimaan luotiin erityinen komitearakenne, joka kantaa Lamfalussin nimeä. Toimintasuunnitelma sisälsi suuren joukon toimenpiteitä, peräti 42, josta melkein kaikki on EU-tasolla jo toteutettu. Monien hankkeiden osalta kansallinen toimeenpano on vielä kesken, merkittävimpana näistä luottolaitosten pääomavaatimusten uudistaminen Basel II:n mukaisesti.

Komissio ryhtyi viime vuonna valmistelemaan toimintasuunnitelmalle jatkoa. Mitään uutta laajaa lainsäädäntöpakettia ei kuitenkaan ole tulossa. Komissaari McCreevy on näin usein vakuuttanut, myös Suomen vierailunsa yhteydessä alkusyksyllä.

Komissio on korostanut paremman sääntelyn tavoitetta ("better regulation"). Runsaat kolme vuotta sitten hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti kaikkien uusien esitysten on käytävä läpi ensin laaja konsultaatioprosessi, välineenä aina myös Internet. Ja lisäksi on tehtävä kaikkien ehdotusten huolellinen vaikutusarviointi, erityisesti kustannusten ja hyötyjen osalta ennen kuin päätös uuden lainsäädäntöaloitteen tarpeellisuudesta tehdään.

... mutta päävastuu rahoitusjärjestelmän kehitystyöstä kuuluu markkinoille, myös pankeille

Viranomaiset ovat siis olleet aktiivisia. Onko Euroopan rahoitusmarkkinoiden uudistamisessa näin ollen kysymys "vallankumouksesta ylhäältä"? Ei tietenkään.

Viime kädessä Euroopan rahoitusjärjestelmän integraation eteneminen ei toteudu viranomaisten toimesta eikä sääntelyn keinoin. Lisäarvon tuottamisesta asiakkaille vastaavat pankit ja muut rahoituspalvelujen tuottajat. Siksi integraatio muuttuu mahdollisuudesta todeksi vasta markkinaosapuolten, kuten pankkien, kehittäessä liiketoimintaansa. Viranomaisten tehtävä on raivata esteitä ja huolehtia valvonnan kehittämisestä.

Painopisteinä maksujärjestelmä, arvo-paperikauppa ja rahoitusvalvonta

Tärkeimmät kolme osa-aluetta, joilla rahoitusmarkkinoiden integraatiota olisi nyt vietävä eteenpäin, kuuluvat kaikki markkinoiden infrastruktuuriin. Ensimmäinen on yhtenäisen eurooppalaisen markkina-alueen rakentaminen vähittäispankkitoiminnassa, erityisesti maksuliikenteessä. Toinen on arvo-paperikaupan selvitys- ja toimitusjärjestelmien tehostaminen ja yhtenäistäminen. Ja kolmas on rahoitusvalvonnan yhtenäistäminen ja koordinointi. Aion kosketella näitä seuraavassa.

* * *

Euroalueen maksujärjestelmän yhtenäistäminen on politiikassa etusijalla ja pankkien yhteistyötä tällä alalla suositaan

Yhtenäisen ja teknisesti tehokkaan maksujärjestelmän kehittäminen vaatii yhteistyötä ja koordinaatiota sekä pankkien kesken että laajemminkin. Toisaalta taloudellinen tehokkuus edellyttää, että tämä yhteistyö ei saa kääntyä asiakkaiden etujen vastaiseksi kilpailun rajoittamiseksi.

On siis suosittava toimialan sisäistä yhteistyötä, mutta samalla varottava, ettei tämä yhteistyö muutu markkinavoiman väärinkäytöksi. Järjestelmien avoimuuden vaatimus tarjoaa erään ratkaisun, mutta samalla nostaa esiin kysymyksen tuotekehityksen kannustimista. Avoimia standardeja ja yhteensopivuutta tarvitaan, ja markkinoilla pitää olla myös kannustimia uusien maksutapojen ja liiketoimintamallien kehittelyyn.

Tämä koordinaation ja kilpailun välinen jännite ja siihen liittyvä järjestelmien yhtenäisyyden ja innovatiivisuuden välisen tasapainon ongelma on maksujärjestelmäpolitiikan keskeisin kysymys.

Sekä eurojärjestelmän keskuspankit että EU:n komissio katsovat integraation edistämisen olevan maksujärjestelmäpolitiikassa ensi sijalla. Ykkösongelmaksi nähdään Euroopan – varsinkin euroalueen – vähittäismaksujärjestelmän pirstaleisuus.

Yksi esimerkki toimenpiteistä oli Euroopan komission asetus, jolla kaksi vuotta sitten kiellettiin eri hintojen periminen kotimaisista ja euroalueiden sisäisistä, rajat ylittävistä maksuista. Pankit suhtautuivat siihen kielteisesti erityisesti. Tämä regulaatio oli kuitenkin välttämätön edistysaskel, joka poisti yhden silmiinpistävän euroalueen yhtenäismarkkinoiden toimintaa haittaavista esteistä.

Euroopan komissio on jatkamassa toimenpiteitä samalla alueella. Sillä on nyt valmisteltavana ehdotus, jolla rajat ylittävien tilisiirtojen arvopäiväviive lyhennettäisiin enintään kolmeksi päiväksi.

Yhtenäinen eurooppalainen maksualue (SEPA) on tärkeä hanke...

Yhtenäisen eurooppalaisen maksualueen (SEPA) luominen on tullut tärkeäksi sisämarkkinatavoitteeksi. Pankkien perustamaa European Payments Councilia pidetään tervetulleena merkkinä rahalaitosten sitoutumisesta tavoitteeseen. Yhtenäisen maksualueen tavoite on, että loppuasiakkaan – maksajan ja maksun saajan – käytettävissä olevat välineet olisivat yhteensopivat koko euroalueella, ja palvelutaso ei missään suhteessa riippuisi siitä, ylittääkö maksu jäsenvaltioiden välisiä rajoja vai ei. Tällä olisi suuri merkitys myös reaali-taloudellisen integraation edistämiseksi.

Yhtenäisen eurooppalaisen maksualueen merkitys pankkisektorin kannalta on suuri sen takia, että se ei tarkoita pelkästään yhteisten eurooppalaisten maksuväylien ja -instrumenttien perustamista, vaan se sisältää myös tiettyjen kansallisesti eriytettyjen maksujärjestelmien alasajon. Tilisiirto, suoraveloitus ja korttimaksu saisivat yhtenäiset määrätykset. Pankkikilpailu kiristyisi mm. sen takia, että yritysten tarve pitää useita maksuliikennetilejä eri euromaissa poistuisi. Kukin yritys voisi hoitaa euroalueen laajuisesti maksunsa yhdestä pisteestä.

Tavoitteena on Euroopan yhtenäinen maksualue vuoteen 2010 mennessä. Aikataulu on kunnanhimoinen, ja edellyttää vahvaa sitoutumista.

... jonka teknologinen ajanmukaisuus on varmistettava

Suomalaisten pankkien ja myös asiakkaiden kannalta yhtenäinen maksualue mahdollistaa suuria etuja, mutta hanke ei ole ongelmaton. Suomi on sähköisten ja verkkoihin perustuvien maksujärjestelmien edelläkävijämaa.

Huonoin vaihtoehto olisi, että yhtenäinen eurooppalainen maksualue nojaisi sellaisiin malleihin, joissa verkkoratkaisut ja Internet-pankkitoiminta eivät ole tarpeeksi mukana.

EKP on kuitenkin oikein korostanut omana vaatimuksenaan, että tulevan järjestelmän pitää mahdollistaa tapahtumien automatisointi läpi prosessin, jotta maksujärjestelmä olisi kustannustehokas, ei vain pankeissa vaan myös asiakasyrityksissä. Tämä edellyttää yhtenäisiä standardeja pankkien ja asiakkaiden välisessä rajapinnassa.

Suomalaisten ei ole syytä suhtautua yhtenäisen maksualueen perustamiseen ylimielisesti, vaikka omat järjestelmämme tänään ovatkin teknisesti hyvin edistyneet. On tehtävä kaikki mahdollinen, jotta yhteiset maksujärjestelmät perustuvat tulevaisuuden ratkaisuihin. Silloin säilytetään nykyinen palvelutaso ja parannetaan sitä yhtenäiseen maksualueeseen siirryttäessä. Yhtenäinen ja tehokas sisämarkkina tälläkin kentällä tuo lopulta suuria etuja kaikille, myös meille suomalaisille.

Suomalaisten osapuolien yhteistyötä maksujärjestelmien kehittämisessä olisi hyvä laajentaa

Jotta maksujärjestelmien kehittämistavoitteessa onnistuttaisiin, on varmistettava entistä läheisempi kumppanuus keskuspankin, pankkien, yritysten, järjestelmätoimittajien ja kuluttajajärjestöjen kesken. Tarvittaessa mukaan tulisi kutsua myös kilpailu- ja tietoliikenneviranomaiset.

Suomen Pankilla on oma vaikutuskanavansa osana eurojärjestelmää. Pankeilla on omat väylänsä. Jotta vaikuttaminen olisi tehokasta ja koordinoitua, yhtenäinen suomalainen maksufoorumi voi olla tarpeen. Sen avulla voitaisiin kehittää ja laajentaa nykyisiä viranomaisten ja yksityisen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Foorumi voi olla kevyt, vailla mitään byrokratiaa, mutta silloin käytävissä, kun tarvitaan.

Foorumi voisi edistää sekä suomalaisten vaikuttavuutta eurooppalaisissa yhteyksissä että tulevia maksujärjestelmämuutoksia koskevan tiedon leviämistä täällä kotimaassa. Suomen Pankki on valmis kutsumaan sellaisen koolle.

Tämän tyyppinen rooli kotimaisten osapuolien yhteistoiminnan edistäjänä on viranomaisille nykyisin, ei ainoastaan sallittu, vaan myös johdettavissa pankin laissa säädetyistä tehtävistä.

Markkinoiden rakennemuutoksissa teknologisesti edistyneimmät, nopeimmat sopeutujat yleensä osoittautuvat voittajiksi. Siksi uskon, että suomalainen pankkiosaaminen löytää uusia markkinoita kun maksuliikkeen tehostamispyrkimykset euroalueella jatkuvat.

* * *

*Euroopan arvo-
paperimarkkinat
ovat yhä liian
epäyhtenäiset*

Seuraavaksi toisesta eurooppalaisen rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin ongelmakohdasta, arvopaperimarkkinoiden rakenteesta. Ongelmana on markkinoiden syvyyden ja likvidisyyden puute ja epäyhtenäisyys. Keskeisimmäksi ongelmaksi on paikallistettu selvitys- ja toimitusjärjestelmien pirstoutuneisuus, joka on osaltaan syynä siihen, että arvopaperikaupan kustannukset Euroopassa ovat korkeat.

Tämä koskee erityisesti rajat ylittävää osakekauppaa, minkä suuret kustannukset juuri ylläpitävät markkinoiden pirstoutuneisuutta. Tästä seuraa ongelmia sekä liikkeeseenlaskijoille matalampien hintojen muodossa, että myös sijoittajille ja rahoituspalvelujen tuottajille korkeampien liiketoimikustannusten muodossa. Markkinoiden infrastruktuuri vaikuttaa siis liikaa kaupankäyntipaikan valintaan ja sijoituspäätöksiin.

*Yhdentyminen
asettaa vaatimuk-
sia myös suoma-
laisen arvopaperi-
kaupan järjestel-
mien kehitykselle*

Tässä tilanteessa on kaikkialla, Suomessakin, tarkasteltava selvitys- ja toimitusjärjestelmän kansallisia erityispiirteitä siitä näkökulmasta, mikä niiden tulevaisuus on yhtenevässä infrastruktuurissa. Pohjoismaisten arvopaperimarkkinoiden nykyisessä kehitysvaiheessa tämä ei ole enää vain kansallinen, vaan myös pohjoismainen kysymys, ja yhä enenevässä määrin myös eurooppalainen kysymys.

Suomen kannalta korostuu tässä tarkastelussa kaksi erikoispiirrettä, yhtäältä arvo-osuusjärjestelmän rakenne, joka meillä perustuu yksittäisten sijoittajien suoraan omistukseen, ja toisaalta arvopaperikaupan keskusvastapuolen puuttuminen Pohjoismaista.

Suomalaisen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää, että rahoitusala tarjoaa sille kilpailukykyiset ja kehittyvät palvelut myös tulevaisuudessa, ja että rahoituspalvelujen tuotannolle Suomessa on hyvät toimintaedellytykset. Mitä suurempia muutoksia edessä oleva integraatio aiheuttaa, sitä aikaisemmin niihin valmistautuminen on syytä aloittaa.

* * *

Rahoitusvalvonnan rakenteiden on seurattava aikaansa

Rahoitusvalvonta on kolmas markkinoiden infrastruktuurin osa, johon maiden rajat ja rahoitusmarkkinoiden sektorirajat ylittävä integraatio vaikuttaa.

Rahoitusvalvonta ei ole itsetarkoitus, vaan sillä pyritään varjelemaan rahoitusjärjestelmän vakautta ja tukemaan markkinoiden tehokasta toimintaa.

Valvonnan järjestelyt eivät siten voi pitkän päälle olla riippumattomia markkinoiden rakennemuutoksesta.

Nykyisin rahoitusvalvonnan tehtäväkenttä on entistä kansainvälisempi. Kun rahoitussektori euroalueella yhtenäistyy, kansainvälisyys edelleen korostuu. Valvonnan kenttä on myös lisääntyvästi koko rahoitustoimialan laajuinen, kun pankki-, arvopaperimarkkina- ja vakuutustoiminta liittyvät läheisesti toisiinsa.

Suomessa on rahoitus- ja vakuutustoimialan lähentymisen vuoksi tarvetta tarkastella ennakkoluulottomasti rahoitusvalvonnan kansallisia rakenteita. Tämä on sekä turvallisuus- että kustannuskysymys.

Suomessa rahoitusvalvonta olisi yhtenäistettävä

Nykyinen rahoitusvalvonta on toiminut hyvin pankkikriisin jälkeisen ajan. Viime vuosina maiden ja sektorien rajat ylittävät fuusiot ovat kuitenkin muuttaneet alaa merkittävästi. Suurin pankki on myös suuri henkivakuutusmarkkinoilla ja kaksi seuraavaa ovat nyt merkittäviä toimijoita sekä henki- että vahinkovakuutusmarkkinoilla.

Sen lisäksi Suomella on oma historiallinen erikoisuutensa, lakisääteinen työeläkevakuutus. Juuri tämän erityisasemansa vuoksi se voidaan jättää kuitenkin tänään tarkastelun ulkopuolelle.

Modernissa hallinnossa lähdetään siitä, että asiakkaalla on yksi vastapuoli valvontakentällä. Toisaalta julkisen valvonnan kannalta, kun riskit keskittyvät, olisi tärkeää, että ne arvioidaan yhden valvontaviranomaisen toimesta.

On myös tärkeää välttää voimavarojen hajottamisen ja hallinnon moninkertaistamisen vaara.

Tämä yksinkertaisen, mutta vastaansanomattoman logiikan vuoksi saman viranomaisen tulisi olla päävastuussa finanssiryhmittymien valvonnasta riippumatta pankki- ja vakuutustoiminnan merkityksestä niiden liiketoiminnassa.

Muutenkin tulisi pankkien ja henkivakuutusvalvonnan tapahtua saman valvontaviranomaisen toimesta. Vahinkovakuutuksessa on omat erityispiirteensä, mutta sekin on niin oleellinen osa suurten finanssikonglomeraattien toimintaa, että valvonta olisi tehokkaampaa suorittaa yhden viranomaisen toimesta.

Tästä asiasta tekee tietysti esityksen maan hallitus. Ja laeista päättää eduskunta. Enkä halua mennä heidän kentälleen. Mutta kiistatonta on, että pankki- ja vakuutuskenttä on muuttunut oleellisesti. Hallinnon pitäisi muuttua samalla kyetäkseen parhaalla mahdollisella tavalla ja tehokkaasti hoitamaan tehtävänsä.

Rahoitusvalvonnan kansainvälisiä rakenteita pitää vahvistaa

Rahoitusjärjestelmän osalta tärkeää on tehokkuus. Mutta sen lisäksi on muistettava, että rahoitusjärjestelmät ovat aina olleet häiriöalttiita muista sektoreista poikkeavalla tavalla. Niissä piilee ns. systeemiriskin vaara, jonka toteutuksessa häiriöt voivat levitä nopeasti yrityksestä toiseen ja nykyisin maasta toiseen, mikä onkin integraation ongelmallisia puolia. Rahoitusjärjestelmän vakauden edistäminen onkin tehokkuuden ohella EU:n ja Eurojärjestelmän keskeisiä tavoitteita.

EU:n viranomaisten linja tällä hetkellä on, että valvonnan ja turvaverkkojen institutionaaliseen järjestelmään ei nyt haluta puuttua. Markkinoiden kehitys on kulkemassa tämän ohitse. Isäntävaltion rooli on esimerkiksi Suomen, mutta myös monien varsinkin uusien EU-maiden tapauksessa niin keskeinen kysymys, että sen turvaamiseksi vapaaehtoisuuteen pohjautuvat sopimukset tuskin riittävät. Joudutaan etsimään vahvempaa juridista pohjaa.

* * *

Suomessa toimivien pankkien lähtökohdat ovat hyvät

Pankkien lähtökohdat menestyä tässä hahmottelemieni rakennemuutosten oloissa ovat mielestäni hyvät, elleivät erinomaiset, kunhan haasteet oikein tunnistetaan ja niihin ajoissa reagoidaan. Pankkisektorin tulokset ja vakavaraisuus ovat olleet kansainvälisesti vertaillen hyvät. Vuosikymmenen alun notkahduksen jälkeen kannattavuus on uudelleen parantunut ja on Euroopan kärkitasoa.

Myös tuottavuus on kansainvälistä kärkeä. Pankit olivat investoineet runsaasti tietotekniikkaan ennen suurta kriisiä. Sen jälkeen kilpailu ja kannattavuuden palauttamisen tarve pakottivat nostamaan tuottavuutta voimakkaasti. Tehdyistä tietotekniikkainvestoinneista otettiin silloin täysi hyöty. Prosessit automatisoitiin ja verkkopalvelut otettiin laajasti käyttöön.

Tärkeää Suomessa on ollut nimenomaan se, ettei verkkopalveluja luotu perinteisten jakelukanavien rinnalle vaan tilalle. Näin tuottavuus kasvoi voimakkaasti.

Entä mitkä haasteet ovat nyt edessä?

Pankkien on muistettava riittävä varautuminen antolainauksen riskeihin

Alan rakennemuutoksessa on edettävä pyrkien samalla edelleen parantamaan tuottavuutta ja kustannustehokkuutta. Finanssiryhmille synergiahaasteet ovat vielä oma kysymyksensä. Kannattavuus ja vakavaraisuus on pidettävä hyvässä kunnossa.

Basel II:n vaikutus on tässä suuri. Uusien vakavaraisuusvaatimusten pitäisi johtaa riskienhallinnan kehittymiseen ja pääoman tehokkaampaan käyttöön pankeissa. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole sellainen pääomavaatimusten keventäminen, joka sallisi pankkitoiminnan muuttumisen aikaisempaa riskipitoisemmaksi. Päinvastoin, tavoitteena on vakauden lisääntyminen.

Uuteen vakavaraisuusjärjestelmään siirryttäessä on vältettävä liiallinen luotonannon kasvu ja viisainta on edetä harkiten ja riskit tunnistaen. Pankit tarvitsevat uusien määräysten edellyttämän vähimmäispääoman lisäksi myös entistä suurempia vakavaraisuuspuskureita mm. siksi, että uusien vakavaraisuusmääräysten vallitessa pääomavaatimukset ovat aikaisempaa vaihtelevammat.

Nyt edetään hyviä aikoja, ja on totuttu siihen, että luottoriskit ovat pieniä. Hyvät ajat eivät kuitenkaan jatku ikuisesti, ja kun ne loppuvat, Basel II:n dynamiikka alkaa vaikuttaa. Pankeilta vaadittu pääoma kääntyy kasvuun, jos suhdannetilanne heikkenee ja lainasalkun riskipitoisuus luottotappioriskien kasvun myötä kasvaa.

* * *

Pankkien tuotekehitystoiminnalla on laaja yhteiskunnallinen merkitys

Ja lopuksi. Pankeilla on keskeinen rooli eurooppalaisissa tuottavuusponnistuksissa. Niiden toiminnalla ja myös niiden harjoittamalla kehitystyöllä on liike-taloudellisen arvonsa rinnalla keskeinen yhteiskunnallinen merkitys. Nämä roolit eivät kilpaile keskenään. Pankkijärjestelmän yhteiskunnallinen tehtävä toteutuu nimenomaan hyvän, pitkäjänteisen liiketoiminnan ja markkinatalou-teen kuuluvan kilpailun kautta.